

TOBAKSINDUSTRIEN

TOBACCO MANUFACTURERS ASSOCIATION OF DENMARK

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse
Holbergsgade 6
1057 København K

Via e-mail: primsund@sum.dk
Cc: bbm@sum.dk

7. februar 2013/JH/cb

Tobaksvaredirektivet (COM (2012) 788 final) – Høring vedrørende Europa-Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om fremstilling, præsentation og salg af tobak og tobaksrelaterede produkter

Indledende bemærkninger

Foreningen Tobaksindustrien omfatter danske producenter af pibetobak, cigarer, rulletobak og røgfri tobak, som beskæftiger i alt ca. 700 medarbejdere på fabrikker i det såkaldte "UdkantsDanmark". De to danske virksomheder inden for pibetobak beliggende på Fyn er verdensførende, og de producerer hovedparten af al pibetobak, der ryges i verden. Alle virksomhederne har endog meget betydelig eksport ud af Danmark. Eksporten af pibetobak, cigarer, rulletobak og røgfri tobak har en værdi i omegnen af 1 milliard DKK.

Der produceres ikke længere cigaretter i Danmark.

Den danske virksomhed Scandinavian Tobacco Group beskæftiger på verdensplan 9.500 medarbejdere, hvoraf ca. 1.700 er ansat i EU og ca. 450 i Danmark. Scandinavian Tobacco Group er verdens største producent af cigarer og pibetobak.

Langt hovedparten af tobaksforbruget i EU er cigaretter. Forbruget af cigarer og pibetobak udgør således tilsammen under 2 % af det samlede tobaksforbrug i EU. Markedet for andre produkter end cigaretter er således lille i forhold til markedet for cigaretter, og de virksomheder, der ligesom de danske, er involveret i fremstillingen af cigarer og pibetobak er for hovedpartens vedkommende mindre og mellemstore virksomheder, ofte familieejede.

Tobaksproduktdirektivet

Tobaksproduktdirektivet sætter - sammen med tobaksafgiftsdirektivet - de vigtigste rammevilkår for den danske tobaksindustri.

Såfremt virksomhederne forsat skal kunne holde sig konkurrencedygtige og dermed bevare arbejdspladserne mv. skal det fremlagte direktiv ændres på en række punkter. Det drejer sig bl.a. om følgende som uddybes nedenfor:

- Beskyttelse af eksisterende varemærker mv.(art 12)

- Fortsat ret til at benytte fleksible advarselsetiketter (klistermærker) (art. 7)
- Bortfald eller begrænsning af reglerne om sporbarhed mv. (art. 14)
- Fortsat ret til at anvende cylindrisk emballage (dåser) til rulletobak (art. 13)
- Røgfri tobak bør ikke være omfattet af reglen om kendetegnende aroma (art 6)
- Ophævelse af forbuddet mod ”svensk” snus

Generelt om udkastet til direktiv

Om direktivet vil vi indledningsvis beklage, at Kommissionen har valgt at fremsætte et forslag som på flere vigtige områder ikke har været genstand for en forudgående høring blandt de relevante aktører. Det drejer sig f.eks. om forslagene vedrørende emballage, måling af emissioner for andre produkter end cigaretter, sporbarhed og sikkerhedsfeatures. Direktivudkastet lever med andre ord ikke op til princippet i dansk lovgivningstradition om, at de berørte parter skal inddrages i udarbejdelsen af lovgivning, der vedrører deres forhold, jf. Justitsministeriets vejledning om lovkvalitet.

Direktivet harmoniserer desværre ikke reguleringen af tobak i det omfang, som Tobaksindustrien kunne ønske sig. Tværtimod har en række af bestemmelserne den stik modsatte virkning, idet der åbnes for helt forskellige regler på vigtige områder som f.eks. ingredienser og måling af emissioner.

Hjemlen for og formålet med direktivet er at fremme det indre marked for salg af tobaksvarer, jf. Traktatens art. 114. Imidlertid må det konstateres, at forslaget åbner for nye nationale barrierer til skade for det indre marked. På andre områder, såsom kravet om anvendelse af punge som emballage for rulletobak, opstilles der krav om standardiseret emballagen, som ingen betydning har for funktionen af det indre marked.

Forslaget indeholder en uhørt stor delegation af kompetence til Kommissionen i form af retten til at vedtage såkaldte delegerede retsakter. I ikke mindre end 16 tilfælde (jf. art 22), tillægges Kommissionen denne kompetence, som i praksis kan afskære såvel regeringen som Folketinget og dets partier fra indflydelse på områder af væsentlig sundhedsmæssig og beskæftigelsesmæssig betydning.

Den meget vidtgående delegation af magt til Kommissionen er knyttet til bestemmelser, som i sig selv er meget upræcist beskrevet. Det samme gælder delegationen og dens omfang. Det betyder, at det ikke er muligt at skaffe sig et overblik over direktivforslagets fulde omfang og virkning. Det gælder både i forhold til det indre marked, sundhed, økonomi og beskæftigelse, men også klarhed over, hvor megen magt, Folketinget reelt afgiver til Kommissionen på sundhedsområdet.

Et resultat af den anvendte lovteknik, hvor uklarheden råder, er, at det i praksis vil være vanskeligt for medlemslandene at foretage en ensartet implementering. Det vil for Tobaksindustriens medlemmer betyde et forringet indre marked med nye barrierer for eksporten. Men ikke mindst vil delegationsbestemmelsens bemyndigelse af Kommissionen til løbende at vedtage vidtgående ændringer betyde fraværet af en rimelig planlægningshorisont for virksomhederne, herunder for nye investeringer.

I det lys og da direktivet allerede igen om 5 år, jf. art. 23, bliver genstand for endnu en revision, skal vi meget stærkt anbefale, at direktivforslagets bestemmelser tydeliggøres, og at det fastslås, at bestemmelserne ikke løbende kan ændres undervejs, medmindre der foreligger meget tvingende grunde til det.

Det fremgår af forslaget, at fokus er på at forhindre, at børn og unge begynder at ryge. Tobaksindustrien støtter fuldt ud ønsket om at forhindre, at børn og unge ryger eller begynder at ryge.

Direktivudkastet undtager pibetobak og cigaretter fra flere bestemmelser med den begrundelse, at disse produkter primært forbruges af ældre forbrugere, mens forslaget har fokus på at regulere tobaksvarer på en sådan måde, at børn og unge mennesker ikke tilskyndes til at begynde at forbruge tobak.

Tobaksindustrien er enig i, at der som følge af de forskellige aldersprofiler for de typiske brugere er grund til at skelne mellem på den ene side cigaretter og rulletobak – og cigaretter og pibetobak på den anden side. Vi er derfor tilfredse med, at direktivudkastet på flere punkter tager højde for disse forskelle, dog ikke alle relevante steder, jf. f.eks. kommentarerne til art. 12. Vi skal samtidig pege på, at forskellen i brugerprofil i forhold til den fabriksfremstillede cigaret også gælder tilsvarende for den traditionelle røgfri tobak. Den traditionelle røgfri tobak bør derfor nyde samme undtagelser jf. nedenfor.

Der er i direktivudkastet en række bestemmelser, der vil medføre meget betydelige økonomiske byrder for de virksomheder, herunder de danske, der producerer andre tobaksprodukter end fabriksfremstillede cigaretter. Efter alt at dømme, uden at det har nogen som helst betydning for folkesundheden eller børns og unges rygning. Der er da heller ikke hverken i selve forslaget eller i den forudgående ”impact assesment” nogen dokumentation for, at de foreslåede initiativer vil nedbringe antallet af rygere eller forhindre rygestart blandt børn og unge eller generelt. Der tales alene om en ”formodning for ” en sådan virkning.

Som direktivudkastet foreligger nu, vil der blive tale om en forringelse af konkurrenceevnen for de mindre tobaksvirksomheder i forhold til de større cigaretvirksomheder, som langt nemmere vil kunne etablere og finansiere de nødvendige systemer og foretage de foreskrevne målinger m.m., som direktivet lægger op til.

Nedenfor vil vi nærmere forklare vores betænkeligheder ved direktivudkastet.

Art. 2, afsnit 26 og 28 – Definitionerne for pibe- og rulletobak

Direktivudkastet introducerer nye definitioner for bl.a. pibetobak og rulletobak. Tobaksindustrien opfordrer til, at der kun skal gælde én definition for forskellige tobakskategorier, uanset om talen er om afgifter eller anden regulering. Ellers opstår der situationer, hvor et produkt f.eks. er pibetobak rent afgiftsmæssigt men i henhold til Tobaksvaredirektivet er rulletobak. Det er ikke hensigtsmæssigt. Hertil kommer, at nye definitioner ikke indeholder helt objektive kriterier, som tilfældet er inden for tobaksafgifter, og det skaber usikkerhed, fordi to medlemsstater kan klassificere det samme produkt forskelligt.

Tobaksindustrien opfordrer til, at definitionerne i tobaksvaredirektivet afstemmes med de helt objektive definitioner, der på baggrund af grundigt forarbejde allerede er etableret på området, jf. Rådskdirektiv 2011/63/EU af 21. juni 2011 om punktafgiftsstrukturen og -satserne for forarbejdet tobak.

Art. 3, 4 og 5 – stoffer i røgen

Der er i det nugældende tobaksvaredirektiv fastsat grænser for indholdet af nikotin, tjære og kulilte i røgen fra *cigaretter*. Den metode, der skal anvendes til målingen af de nævnte stoffer, fremgår ligeledes af det gældende direktiv, og den er baseret på nogle nærmere bestemte ISO-standarder. Disse forhold ændres der ikke på med det nye udkast.

Udkastet til det nye direktiv giver medlemsstaterne ret til at fastsætte egne regler om stoffer i røgen fra *andre*

tobaksprodukter end cigaretter. Både med hensyn til hvilke stoffer, der skal måles, og den måde, der skal måles på. Desuden får Kommissionen mandat til at fastsætte regler på området. Endelig fremgår det af direktivet, at producenter og importører i forbindelse med den årlige indberetning af ingredienser i deres tobaksprodukter uanset art også skal indberette emissioner.

Bemærkninger:

Det er bekymrende, at direktivet tilsyneladende fra sin ikrafttræden forudsætter, at producenter og importører af rulletobak, cigarer og pibetobak og røgfri tobak skal indberette emissioner, altså indholdet i røgen mv. fra disse tobaksprodukter, uden at det på forhånd er fastlagt, hvilke stoffer, der skal måles, hvilken metode der skal anvendes til målingerne, og hvilke eventuelle grænseværdier der skal være gældende for det pågældende stof, der måles. I dag findes der kun internationalt fastlagte målestandarder for fabriksfremstillede cigaretter. Uden ensartede regler om disse forhold bliver indberetningen meningsløs. Der er flere tusinde stoffer i røgen fra tobaksprodukter, og overlades det til producenter og importører selv at definere, hvad og hvordan der skal måles, bliver enhver sammenligning af resultaterne umulig og anvendeligheden meget begrænset.

Overlades det til medlemsstaterne at fastsætte deres egne regler, kan resultatet nemt blive en række forskelligartede krav i de 27 medlemsstater – og det er alt andet end fremmede for det indre marked.

Der findes et meget stort antal forskellige typer og størrelser af cigarer, fra store håndrullede cigarer til de mindre cigarillos, og mange typer pibetobak. Den enkelte producent har typisk flere hundrede forskellige produkter, og mange af disse produkter og mærker produceres i forholdsvis små mængder. Det vil kræve betydelige investeringer i teknisk udstyr og løbende omkostninger til kvalificeret laboratoriepersonale at foretage røgmålinger og indberetninger for disse mange produkter. Målingerne vil være mere komplekse og omfattende, end tilfældet er for fabriksfremstillede cigaretter, der er standardiserede produkter, der fremstilles i endog meget store mængder. Omkostningerne til røgmålinger for cigarer og pibetobak bliver dermed uforholdsmæssigt store.

Tobaksindustrien ønsker af de nævnte grunde en generel undtagelse fra indberetningspligten for cigarer, pibetobak, rulletobak og røgfri tobak.

Alternativt bør der indføres i) ensartede EU-regler på området ii) med en klar angivelse af, hvilke stoffer fra cigarer, pibetobak, rulletobak og røgfri tobak, der skal måles, iii) krav om, at målingerne foretages efter bestemte standardmetoder, og iv) fastsættelse af de grænseværdier, som målingerne skal holdes op imod.

Art. 7-10 Mærkning med helbredsadvarsler

Direktivforslaget opretholder de gældende regler om advarselstekster på cigarer og pibetobak.

Der er to praktisk vigtige regler fra det nugældende direktiv, som Tobaksindustrien savner i det nye forslag:

- i. Reglen om, at for så vidt angår andre produkter end fabriksfremstillede cigaretter, kan advarselsteksterne sættes på pakningen ved hjælp af klistermærker, der ikke kan fjernes.
- ii. Reglen om, at hvis den mest synlige side på pakningen for andre produkter end fabriksfremstillede cigaretter overstiger 75cm², skal advarselsteksten dække mindst 22,5 cm² (og ikke nødvendigvis 30 % af overfladen, som ellers er kravet).

Bemærkninger:

Indledningsvis bemærkes, at selvom reglerne om helbredsadvarsler er harmoniseret, er advarslerne fortsat forskellige landene imellem. Det skyldes bl.a. kravet om, at advarsler skal være på hvert enkelt lands eget sprog.

En pakke tobak med danske advarselstekster kan således ikke sælges lovligt i Tyskland og omvendt.

Til pkt. i. – advarselstekster som klistermærker

Som tidligere nævnt produceres cigarer, pibetobak og dele af den røgfri tobak ofte i små mængder ad gangen, fordi der er tale om mange forskellige typer, størrelser og faconer og mange mindre mærker, som har en lav omsætningshastighed. For at holde omkostningerne til emballage nede indkøber producenterne meget ofte landeneutrale emballager, som gøres landespecifikke, når pakningen påføres et klistermærke med advarselsteksten. Tobaksindustriens medlemmer anvender klistermærker på ca. 50 % af de produkter, der sælges i EU. Bare for så vidt angår cigarer er det 3-500 millioner styk, der sælges i emballage med klistermærker, svarende til 30-40 millioner pakninger. Det vil medføre meget betydelige ekstraomkostninger hvert eneste år, hvis advarselsteksterne (som det fremgår af art. 7, afsnit 3) skal være trykt på selve emballagen, fordi det vil være nødvendigt at fordele emballageindkøbet på mange mindre portioner. Hvis man forestiller sig et produkt, der sælges i alle EU lande, kan en ændring her betyde, at fra at anvende én fortrykt dåse med ikke-fjernbare klistermærker til samtlige lande i EU, vil der ifølge forslaget skulle produceres og anvendes 27 forskellige emballager til det samme produkt, for at det fortsat kan sælges i alle EU-landene. Den udvikling fremmer ikke det indre marked. For de mindste mærker og varianter vil de øgede omkostninger til emballage naturligvis reducere rentabiliteten med den konsekvens, at mange af disse mærker helt må udgå. Det vil begrænse konkurrencen og forbrugernes valgmuligheder.

Et forbud mod klistermærker afskærer producenterne fra at opnå stordriftsfordele ved deres materialeindkøb, fordyrer produktionen på grund af kørsel med små serier, samtidig med at kompleksiteten på fabrikkerne øges med en eksplosion i antallet af forskellige emballager, der skal oplagres, håndteres og styres. Risikoen for kassation, f.eks. ved designændringer, øges, jo flere forskellige emballager, der anvendes.

Tobaksindustrien er uforstående over for forslaget om at kræve, at advarselsteksten er trykt på selve emballagen. Vi er ikke bekendt med nogen form for problemer med den nuværende ordning, hvor advarselsteksterne for andre produkter end fabriksfremstillede cigaretter kan sættes på emballagen i form af uaftagelige klistermærker. Der er tale om en fornuftig og samfundsøkonomisk gavnlig regel. Det er derfor Tobaksindustriens ønske, at denne mulighed opretholdes, og producenter og importører af cigarer, pibetobak og røgfri tobak skånes for betydelige og unødvendige ekstraomkostninger.

Til pkt. ii – maksimum størrelse for advarselstekster på store emballager

Såfremt den nuværende regel, der begrænser størrelsen på advarselsteksten på de største emballager, ikke opretholdes, vil det føre til advarselstekster af en voldsom størrelse. En cigaræske på f.eks. 25 x 20 cm har i dag en advarselstekst på 22,5 cm² på låget. Efter direktivforslaget vil advarselsteksten på den samme cigaræske være på 150 cm², altså mere end 6 gange større end nu (og f.eks. have målene 10 x 15 cm²). Advarselstekster i den størrelsesorden er ude af proportion med, hvad der kan anses for nødvendigt for at budskabet, helbredsadvarslen, opfattes af forbrugeren – og i øvrigt ude af proportion med størrelsen på advarslerne på cigaretpakker (som efter direktivet typisk vil være omkring 35 cm²).

Med direktivets artikel 10 er de gældende regler for helbredsadvarsler på andre produkter end cigaretter og rullebakter opretholdt uændrede. Derfor er det uklart, hvorfor der alligevel skal ske en skærpelse, som rammer netop cigarer og pibetobak, der kommer i større pakninger.

Tobaksindustrien indstiller, at den gældende regel bevares, således at hvis den mest synlige side på pakningen for andre produkter end fabriksfremstillede cigaretter overstiger 75cm², skal advarselsteksten dække mindst 22,5 cm².

Rotation af helbredsadvarsler

Artikel 9, stk. 2, indeholder en detaljeret beskrivelse af, hvorledes de kombinerede helbredsadvarsler på rulletobak og cigaretter skal deles i tre grupper, der skal rotere i løbet af året. Medlemsstaterne skal sikre, at hver af advarslerne anvendes så nær som muligt på det samme antal produkter inden for hvert mærke.

Den noget tekniske regel går videre end nødvendigt for at sikre en nogenlunde ligelig anvendelse af de forskellige advarselstekster. Den vil forhindre et rationelt indkøb og en rationel anvendelse af emballage, fordi partier af materialer ikke kan bruges op, når der selv på mindre produkter og mærker så minutøst skal roteres. Produktionen, hvor de mindre produkter og mærker ofte produceres i en mængde, så de dækker en længere periode, vil skulle deles op i mindre serier, hvilket nedsætter effektiviteten og fordyrer fremstillingen. Ligeledes fordyres materialerne, fordi der kun kan købes mindre mængder ad gangen med hvert sæt advarselstekster.

Tobaksindustrien opfordrer til, at den nugældende praktiske og os bekendt helt fyldestgørende regel om, at det skal "sikres, at helbredsadvarslerne udskiftes og påtrykkes regelmæssigt" bevares.

Art. 12 Produktbeskrivelse – forveksling med fødevarer – angivelse af smag og aroma

Udkastet til nyt direktiv forbyder anvendelsen af elementer, der får tobaksvarer til at ligne en fødevarer, det være sig varemærke, design etc. Der må heller ikke anvendes elementer, der kan vildlede mht. produktets egenskaber.

Direktivforslaget forbyder enhver henvisning til tobaksproduktets aroma eller smag. Reglen er foreslået at gælde alle former for tobaksprodukter.

Bemærkninger:

Elementer der ligner en fødevarer og anden vildledning

Tobaksindustrien er helt enig i, at tobaksvarer, der fremstår som f.eks. slik eller chokolade, bør forbydes. Det er imidlertid i praksis ganske, ganske få af de eksisterende tobaksprodukter, der på den måde fremstår som noget andet, end de er. Os bekendt er der f.eks. ikke sådanne produkter på det danske marked overhovedet. Forbuddet i direktivforslaget er til gengæld så bredt formuleret, at også et veletableret varemærke som Café Crème, der anvendes for cigarillos, tilsyneladende kan blive forbudt; navnet er jo den franske betegnelse for en drik, kaffe med fløde, og refererer dermed til en fødevarer. Café Crème cigarillos blev lanceret i 1963 og har siden udviklet sig til et af verdens tre største cigarmærker. Produktet sælges i mere end 100 lande verden over og i samtlige EU- lande. Der sælges over 500 millioner Café Crème cigarer i EU om året, og omsætningen i EU er ligeledes over 500 millioner DKK. Mærket, der ejes af Scandinavian Tobacco Group, har naturligvis en betragtelig værdi.

Café Crème cigarillos er ikke tilsat kaffe og smager ikke af kaffe – der er blot tale om et varemærke og måske en oprindelig reference til, at produktet f.eks. kunne nydes til en kop kaffe. Produktet sælges i flade metaldåser, og ingen kan meningsfuldt påstå, at produktet kan misforstås som værende en fødevarer. En meget snæver fortolkning af art. 12, stk. 1 (a) og (b) kunne måske føre til det urimelige resultat, at mærket Café Crème blev anset for ulovligt og vildledende mht. produktets smag og virkning. Men cigarillos-rygere er voksne, helt overvejende mænd. Og pakningen (der jo selvsagt bærer en tydelig advarselstekst) giver ikke indtryk af, at produktet er andet end dét, det er: en cigarillo. Et andet eksempel er varemærket Salsa, som

anvendes for ca. 350 tons rulletobak produceret i Danmark og solgt på flere markeder i EU. Heller ikke her er der nogen risiko for at anse produktet for at være en fødevarer (i dette tilfælde en (krydret tomat-)sovs) eller smage af tomat.

Direktivudkastet rejser tvivl om, hvorvidt mærker som Café Crème og Salsa lovligt kan anvendes – fordi art. 12 er formuleret så bredt som den er.

Hvis brugen af et 50 år gammelt, veletableret og verdenskendt varemærke som Café Crème forbydes, er der formentlig tale om en utilsigtet konsekvens af direktivet, som inidertid reelt vil svare til en ekspropriation af varemærket. Det siger sig selv, at ejere af mærker som Café Crème og tilsvarende mærker ikke kan acceptere, at de forhindres i at bruge deres varemærker, og de vil i givet fald kræve erstatning for tab af mærket – et tab der selvsagt vil være endog meget stort.

Den nuværende formulering af art. 12, stk. 1 og 2, lægger op til rigide og forskelligartede afgørelser i medlemsstaterne baseret på enkeltelementer som f.eks. en farve eller et navn frem for en vurdering af produktets samlede fremtoning.

Tobaksindustrien finder det helt afgørende, at det præciseres, at der må foretages en *helhedsvurdering* af, om produktet f.eks. indebærer en risiko for forveksling med fødevarer eller kan anses for vildledende. Så et enkelt element – som i de nævnte tilfælde produktets navn – ikke per automatik kan forbydes uden skelen til, om der er nogen reel risiko for misforståelser om produktets karakter og egenskaber. Og at det præciseres, at varemærker, der var i brug ved fremsættelsen af direktivforslaget 19. december 2012, ikke omfattes af artikel 12.

Direktivet må her være helt præcist formuleret, således at spørgsmålet om lovligheden af pakninger generelt – men ikke mindst veletablerede varemærker som f.eks. Café Crème - ikke overlades til hver enkelt medlemsstat med risiko for forskellige fortolkninger – og hindringer for det indre marked.

Henvisninger til produktets smag og aroma

Et forbud mod at anvende betegnelser, der beskriver produktets smag, er et stort indgreb i den frihed, der normalt består for en hvilken som helst producent til over for sine kunder at beskrive et produkts karakteristika.

For både pibetobak og cigarer, hvor adgangen til brugen af en såkaldt ”kendetegnende aroma” i selve produktet i øvrigt fortsat er lovlig, jf. art. 6, er der tradition for at beskrive produktets smag og aroma, fordi netop produkterne traditionelt er uløseligt forbundet med smag og duft. En stor del af de pibetobakker og cigarer, der er på markedet, vil således blive berørt, hvis det måtte blive forbudt at beskrive, at pibetobakken f.eks. smager af whisky, eller hvis det ikke længere bliver muligt at oplyse forbrugerne om, hvorvidt cigaren er med eller uden tilsat smag. Med til billedet hører, at cigarer med smag udgør en betydelig del af det samlede salg af cigarer.

Samtidig er udtrykket ”100 % tobacco” udbredt til at beskrive cigarer, hvor cigaren kun indeholder naturlige tobaksblade i modsætning til cigarer, hvor ét af de lag, der er rullet om cigaren, er såkaldt ”homogeniseret” tobak, dvs. et papirlignende materiale fremstillet af tobaksstøv og cellulose. For cigarrygere giver udtrykket ”100 % tobacco” en vigtig information om cigarens konstruktion og egenskaber. Det er afgørende, at direktivets bredt formulerede forbud i art. 12 mod informationer, der ”henviser til aroma, smag, aromastoffer eller andre tilsætningsstoffer eller oplyser at produktet ikke indeholder sådanne” samt de øvrige bestemmelser i art. 12 ikke giver medlemsstaterne mulighed for at forbyde den helt indarbejdede betegnelse

for visse cigarer, ”100 % tobacco”. Tobaksindustriens medlemmer sælger årligt ca. 400 millioner cigarer i EU med prædikatet ”100 % tobacco”.

I betragtning af at forbrugerne af såvel cigarer som pibetobak er voksne og endog modne mennesker, og at det ikke er disse produktkategorier, som tiltrækker helt nye rygere, endsige unge mennesker, er indgrebet i forhold til disse kategorier unødvendigt og uforholdsmæssigt indgribende. Et forbud mod omtale af tobaksproduktets smag eller aroma vil påvirke stort set samtlige pibetobaksprodukter, som vores medlemmer sælger i EU og ca. 170 millioner cigarer solgt i EU - og vil i givet fald kræve redesign af emballager, der skønnes at løbe op i et tocifret millionbeløb i DKK blot for Scandinavian Tobacco Group.

Tobaksindustrien opfordrer af de nævnte grunde til, at cigarer, pibetobak og røgfri tobak undtages fra den foreslåede regel i art. 12, der forbyder omtale af produktets smag og aroma – og at det præciseres, at udtrykket ”100 % tobacco” i forhold til cigarer kan opretholdes.

Direktivudkastet introducerer i art. 12, stk. (c), et forbud mod at omtale, at produktet *ikke* indeholder smags- eller tilsætningsstoffer. For en gruppe forbrugere er det relevant at vide, om et produkt indeholder tilsætningsstoffer eller alene tobak, er økologisk dyrket osv., og informationen på disse særlige produkter gives for at imødekomme et forbrugerønske. Et forbud vil således gøre det umuligt for forbrugeren at træffe et valg efter et af de parametre, som måske er afgørende for ham/hende. Tobak uden tilsætningsstoffer er ikke mindre sundhedsskadelig end anden tobak, og det skal ikke være lovligt at antyde det modsatte. På disse produkter på det danske marked står det os bekendt faktisk udtrykkeligt, at de ikke er mindre sundhedsskadelige end andre tobaksprodukter.

Det forekommer formynderisk at fratage forbrugeren muligheden for at få den faktuelle og objektive information om fraværet af tilsætningsstoffer og dermed indskrænke ham/hende i muligheden for at foretage valget mellem forskellige tobaksprodukter. Det er næppe sandsynligt, at forbrugeren med et forbud mod at omtale fraværet af tilsætningsstoffer helt vil undlade at ryge. Tobaksindustrien indstiller på den baggrund, at direktivets forbud mod at omtale fraværet af tilsætningsstoffer fjernes.

Art. 13 – Pakningers størrelse og form

Med direktivet lægges der op til et krav om, at al rulletobak skal sælges i punge, hvormed dåser forbydes.

Der indføres et krav om, at punge med rulletobak skal indeholde mindst 40 gram tobak.

Bemærkninger:

Forbud mod dåser til rulletobak

Der er ikke i direktivet nogen begrundelse for, hvorfor salg af rulletobak i dåser skal forbydes. Det er vanskeligt at se, at pakkens form har nogen betydning for hverken folkesundhed, unges rygning eller det indre marked, og på den baggrund er der tale om et meget kraftigt indgreb. Ca. 33 % af den mængde rulletobak, der produceres i Danmark, er i dåser. Maskiner, der anvendes til påfyldning af tobak på dåser, kan ikke anvendes til punge, og det vil skønmæssigt kræve kassering af maskiner for 20-30 millioner hos vores medlemmer, hvis al rulletobak skal pakkes i punge. Hertil kommer investering i mange nye maskiner til at klare pakningen af små mængder ad gangen i punge frem for dåser. Det anslås, at investeringerne vil beløbe sig til omkring 200 mio. DKK, da en ny pakkemaskine koster ca. 18 mio. DKK.

Forbuddet savner rimelighed. Der indføres ikke med direktivet nogen maksimumstørrelse for tobakspunge, så baggrunden kan næppe være et ønske om at begrænse, hvor store mængder rulletobak, der kan købes ad gangen. Muligvis har det været nødvendigt at forbyde dåser, fordi EU-Kommissionen ikke umiddelbart har

kunnet placere de 4 helbredsadvarsler, som ifølge forslaget skal være på pakninger med rulletobak, på en dåse. Det kan der dog findes en løsning på, og Tobaksindustrien fremviser gerne sit forslag. Eventuelle mindre udfordringer med placeringen af advarselstekster på en rund dåse bør i øvrigt ikke i sig selv kunne føre til et direkte forbud mod en bestemt meget udbredt emballageform.

Tobaksindustrien noterer sig i øvrigt, at forslagets beskrivelse (i art. 9 jf. art. 13) af, hvordan de 4 advarsler skal placeres på den ønskede emballageform, en ”pung”, ikke teknisk kan lade sig gøre. Det kan, ud over hastværk ved forslagets tilblivelse, måske skyldes, at der anvendes forskellige varianter af samlebetegnelsen ”pung”, og på mange af dem er der ikke det antal sider på pakningen, som direktivet forudsætter. Bestemmelserne om advarselstekster på punge må gennemgås nøje og revideres.

Minimum 40 gram rulletobak i en pakke

Det fremgår af direktivudkastets art. 13, stk. 1, at der lægges op til en minimumstørrelse på cigaretpakker på 20 styk, mens pakker med rulletobak skal indeholde mindst 40 gram.

De 40 gram forekommer at være arbitrært fastsat og er ikke forklaret i direktivet.

Kravet til størrelsen på en pakke med rulletobak bør hænge sammen med kravet til cigaretpakkernes størrelse, fordi de to typer produkter er sammenlignelige og i øvrigt er i direkte konkurrence med hinanden. Med 40 gram tobak kan der hjemmerulles langt flere end de 20 cigaretter, der er i en pakke med færdigfremstillede cigaretter.

Skal pakningen med rulletobak indeholde mindst 40 gram tobak, vil den blive endog betydeligt dyrere end en pakke cigaretter. De forbrugere, der ønsker at rulle deres cigaretter selv, gør det typisk for at spare penge, og de vil skulle bruge flere penge ad gangen og købe større mængder, end de måske naturligt ville købe uden et krav om minimum 40 gram.

Hertil kommer, at der slet ikke kan være 40 gram af den type rulletobak, der kaldes volumentobak, i en pung – tobakken fylder simpelthen for meget. Direktivet kræver derfor udvikling af en helt ny type pung og dertil hørende nye maskiner. Tobaksindustrien foreslår, at reglen om minimum 40 gram rulletobak i en pakke ændres til minimum 20 g. Det vil nogenlunde ligestille fabriksfremstillede cigaretter og rulletobak.

Såfremt kravet om minimum 40 gram i en pakke måtte skyldes, at pakken skal være stor nok til effektivt at kunne påføres advarselstekster, kunne der i stedet for at fastsætte et vægtminimum på 40 gram stilles krav til helbredsadvarslens minimumsdimensioner, således som det er gjort for cigaretpakninger, jf. art. 9.

Art. 14 - Sporbarhed og sikkerhedsfeatures

Udkastet til direktiv indeholder krav om et meget omfattende system med information på og registrering af data om den enkelte tobaksvarerpakning med det formål at begrænse den illegale handel med tobaksvarer. Der forudsættes også indført krav om et ægthedsmærke som f.eks. et hologram på hver enkelt forbrugerpakning.

Bemærkninger:

Helt overordnet er det Tobaksindustriens opfattelse, at tiltag til begrænsning af illegalt salg af tobaksvarer over landegrænser bedst behandles inden for toldsystemet, og at det ikke er hensigtsmæssigt at introducere et sæt nye og meget omfattende og bekostelige regler i tobaksvaredirektivet, der skal fungere parallelt med EU's og medlemslandenes nuværende forsendelses- og kontrolsystem i forhold til forsendelser af afgiftspligtige varer ind i og inden for EU.

Den illegale handel med tobaksvarer berører, så vidt Tobaksindustrien er bekendt, ikke i noget mærkbart omfang hverken cigarer, pibetobak eller røgfri tobak. Det samme gælder problemet med forfalskede varer, som først og fremmest eksisterer i forhold til fabriksfremstillede cigaretter. I denne sammenhæng skal det bemærkes, at cigarer og pibetobak kun udgør 2 % af den samlede mængde tobak, der sælges i EU. Det foreslåede sporbarhedssystem udgør en voldsom og uforholdsmæssig økonomisk og administrativ belastning af de små og mellemstore virksomheder, der fremstiller cigarer, pibetobak og røgfri tobak, uden at systemet tilsyneladende dækker noget reelt behov i forhold til denne type produkter.

Krav om sporbarhed vil øge kompleksiteten i produktionen og fjerne den fleksibilitet, der følger af f.eks. at kunne producere mængder til lager, uden at det er kendt på produktionstidspunktet, hvilken distributør der skal have netop den vare. Ofte kendes de nærmere detaljer om, hvor en produceret vare skal sendes hen og ad hvilken rute ganske enkelt først på et langt senere tidspunkt end når maskinerne kører. Direktivet vil med et krav om, at hver eneste vare skal indeholde oplysninger af den art, fjerne den fleksibilitet i produktionen, der er en forudsætning for en moderne tobaksvirksomheds høje produktivitet.

Det er særdeles vanskeligt at overskue de omkostninger, der vil være forbundet med at introducere de meget omfattende sporingskrav, fordi det er uklart, hvilke tekniske muligheder, der eksisterer, som vil opfylde kravene om sporing helt frem til detailhandleren. De i forvejen store omkostninger forøges i forhold til cigarer, pibetobak og røgfri tobak, fordi antallet af produkttyper, pakninger, mærker og varianter er så stort inden for disse tobakskategorier; bare de nødvendige maskinbygninger, der kan sikre, at de krævede informationer fremgår af hver enkelt pakke, vil løbe op i store tocifrede millionbeløb i DKK. Hertil kommer IT-systemer, licenser, hardware etc.

Et ægthedsmærke kan tjene til at sikre, at forbrugeren ikke fejlagtigt køber et kopiproduct. Igen gælder det for cigarer, pibetobak og røgfri tobak, at der stort set ikke eksisterer falske varer, og der er derfor ikke noget behov for at anvende ægthedsmærker som f.eks. et hologram. Hvis et hologram koster skønsmæssigt 1 kr. pr. pakke, vil de samlede årlige omkostninger for Tobaksindustriens medlemmer blive mere end 50 millioner DKK.

Disse omkostninger til sporbarhedssystem og ægtheds-certifikater vil stille de involverede virksomheder, herunder de danske producenter af pibetobak, cigarer og røgfri tobak, betydeligt dårligere i konkurrencen med de største tobaksproducenter, særligt cigaretproducenter, som med langt mere standardiserede produkter og pakninger samt større volumener bedre kan håndtere de detaljerede krav til sporbarhed og ægthedsmærkning.

Sammenfattende mener Tobaksindustrien, at hele afsnittet om sporbarhed og ægtheds-certifikater falder uden for det område, som bør reguleres i tobaksvaredirektivet, fordi det vedrører et område, der varetages af toldregler og toldkontrolsystemer.

Subsidiært er det Tobaksindustriens indstilling, at cigarer, pibetobak og røgfri tobak i hvert fald bør undtages fra direktivudkastets art. 14, fordi der ikke er dokumenteret noget behov for de pågældende regler for disse produktgrupper.

Alternativt bør systemet i det mindste ikke gøres mere omfattende end det, der beskrives i WHO's Framework Convention on Tobacco Control (FCTC), og der bør gives produkter ud over cigaretter og rulletobak ikke 5 men de 10 år, som FCTC foreskriver til at forberede sig på indførelsen af sporbarhedssystemet og drage nytte af de erfaringer, som de største cigaretproducenter har gjort sig i den mellemliggende periode.

Art. 15 - Røgfri tobak

Forslaget indeholder i art. 15 et forbud mod markedsføring af tobak, der indtages oralt. Hermed menes, jf. art. 2, nr. 32 et produkt, som indtages via munden, og som ikke er bestemt til at blive inhaleret eller tygget. I praksis er det "svensk" snus, som forbuddet sigter mod.

Bemærkninger

Tobaksindustrien er forundret over, at Kommissionen til trods for sin viden om, at "svensk snus" er mindst 90 gange mindre sundhedsskadelig end fabriksfremstillede cigaretter, jf. SCENIHR rapportens oplysninger herom, vælger at forbyde salget af "svensk snus". Også sundhedserfaringerne fra Sverige, hvor snusen gennem snart mange år har overtaget cigarettens rolle som førende tobaksnydelsesmiddel blandt mænd, burde veje tungt for, at alle interesserede EU borgere – og ikke kun de svenske – skal have adgang til at vælge et mindre risikofyldt tobaksprodukt. Et produkt, der i øvrigt naturligvis ikke giver anledning til passiv rygning.

Tobaksindustrien skal derfor opfordre regeringen til at arbejde for en ophævelse af forbuddet i art. 15. Et åbent marked for "svensk snus" i Europa vil i øvrigt også betyde yderligere beskæftigelse hos de tre danske producenter af "svensk snus".

Også på et andet centralt område søger Kommissionen at lægge alvorlige hindringer i vejen for den røgfri tobak: Som noget nyt bestemmes, at de røgfri produkter ikke må indeholde en "kendetegnende aroma" defineret som en karakteristisk duft eller smag af andet end tobak. Dette krav giver ikke mening i lyset af, at den røgfrie tobaks kendetegnende aroma er en helt integreret del af produktet – således som det eksempelvis også er for pibetobakken.

Tobaksindustrien lægger derfor afgørende vægt på, at forbuddet mod kendetegnende aroma – hvis det overhovedet skal gennemføres – begrænses til at omfatte fabriksfremstillede cigaretter og rulletobak.

Art. 25 og 26 - Ikrafttræden

Art. 25 giver Medlemsstaterne 18 måneder til at sætte lovgivning i kraft, der implementerer direktivet. 6 måneder herefter må der ikke sælges produkter, der ikke lever op til direktivets krav.

Bemærkninger:

Tobaksindustrien finder, at der er behov for en længere ikrafttrædelsesperiode end den, der lægges op til i direktivet. Det skyldes såvel produktionstekniske forhold som forhold på afsætningssiden.

Der er mange af bestemmelserne, som vi har omtalt ovenfor, som - hvis de gennemføres uden væsentlige ændringer - forudsætter meget betydelige investeringer i maskiner og andet tekniskudstyr. Hvis ikke de pågældende bestemmelser udgår eller ændres, således som vi foreslår, vil producenterne af tobaksvarer, herunder de danske virksomheder, der fremstiller cigarer, pibetobak og røgfri tobak have behov for flere år til at indrette sig på de nye forhold; de vil skulle ombygge maskiner, kassere dele af maskinparken samt indkøbe nye maskiner. Det er en meget kompleks proces, der foruden betydelig kapital også kræver lang tid til planlægning og praktisk gennemførelse. Leveringstiden på maskiner til fremstilling og pakning af tobaksprodukter er ofte 1-2 år, og da de fleste, hvis ikke alle, producenter af tobaksvarer til salg i EU i givet fald vil være tvunget til at anskaffe nye maskiner, må der forventes endnu længere leveringstider.

Tobaksindustrien opfordrer derfor til, at perioden på 18 måneder til implementering i medlemslandene forlænges til 30 måneder, så de berørte virksomheder får den nødvendige tid fra direktivets vedtagelse til at tilpasse deres produkter og produktionsapparat til det regelsæt, der måtte blive vedtaget.

På afsætningsiden gælder det, at såvel cigarer som pibetobak er produkter, som traditionelt har en lang gennemløbsperiode i handlen. Således er det ikke unormalt for de mindst efterspurgte mærker med 2 år eller mere fra produktion til salg til forbrugeren. Hvis ikke industrien og detailhandlen skal pålægges et betydeligt administrativt besvær samt omkostninger til indsamling af produkter, der allerede befinder sig hos grossister og detailbutikker, er det afgørende, at direktivets overgangsperiode udformes således, at der fastsættes en sidste dato, fra hvilken producenter og importører må udlevere varer, som ikke opfylder de nye regler - men at der ikke fastsættes en sidste dato for detailhandlens salg af deres beholdning af sådanne varer.

Vi står naturligvis til rådighed for en uddybning af de forhold og synspunkter, der fremgår af dette høringssvar.

Det må forventes, at der i forbindelse med den løbende proces med behandlingen af direktivet vil fremkomme nye oplysninger eller på anden måde opstå forhold, som vil kunne give Tobaksindustrien anledning til supplerende kommentarer. Vi ser derfor frem til en løbende dialog i sagen.

Med venlig hilsen
TOBAKSINDUSTRIEN

Jens Hennild
Direktør, cand.jur.